

Piotr Krasny
 Instytut Historii Sztuki UJ
 Kraków
 Jakub Sito
 Instytut Sztuki PAN
 Warszawa

„PAN PIOTR POLEJOWSKI SNYCZRZ LWOWSKI” I JEGO DZIEŁA W KOŚCIELE FRANCISZKANÓW W PRZEMYŚLU*

W r. 1754 gwardian Grzegorz Ostrowski rozpoczął „fabrykę” nowego kościoła Franciszkanów w Przemyślu¹. To wielkie przedsięwzięcie wiązało się z przygotowaniami do koronacji obrazu Matki Boskiej Niepokalanej, który był własnością przemyskiego konwentu². Nie należy się zatem dziwić, że ze szczególną starannością przystąpiono do budowy ołtarza głównego (il. 1, 2), w którym zamierzano wyeksponować cudowny wizerunek. W marcu 1761 roku odnotowano w dokumentacji „fabryki”, iż „Panu Piotrowi Polejowskiemu snyczrzowi lwowskiemu, który się skontraktował na ołtarz wielki, w którym powinno być ołtarzów trzy za złotych polskich 7000, a przy wystawieniu ołtarza wymówił sobie insuper na kontusz i żupan złotych 400, dało się zadatku złotych polskich tysiąc”³. Mowa tu o żyjącym w latach 1734–76 lwowskim rzeźbiarzu i architekcie, późniejszym autorze barokizacji katedry lwowskiej, serwitörze i sekretarzu królewskim⁴.

Kontrakt niestety nie zachował się, natomiast wiemy z rachunków, że wywiązanie się z niego zajęło Polejowskiemu kilka lat. Świadczą o tym sumy za ołtarz wielki wypłacane w ratach: 2 V⁵ i 17 X 1761⁶, w kwietniu (bez daty dziennej) 1763⁷ oraz 7 i 30 VI 1764⁸, a także informacje o sprowadzaniu ze Lwowa jego elementów: 9 II

* Artykuł powstał na marginesie prac obu autorów nad tomem Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce poświęconym zabytkom sakralnym Przemyśla.

¹ J.T. Frazik, *Budowniczość i artyści na usługach franciszkanów przemyskich od XV–XVIII na tle dzieł kościoła i jego wyposażenia*, „BHS”, 37, 1975, s. 312–334. Frazik korzystał w przemyskim archiwum głównie z ksiąg wydatków klasztornych o numerach: XIV, XV, XVI i XVII. Szczególnie cenna jest księga XVI, zawierająca rachunki fabryki kościoła franciszkanów w Przemyślu.

² Koronacje cudownych obrazów na ziemiach ruskich Korony były często przyczyną gruntownych przeobrażeń świątyni, w których przechowywano owe wizerunki, a nawet dawały asumpt do decyzji o budowie nowych okazałych kościołów-sanktuariów. Zob. J.A. Baranowski, *Oprawy uroczystości koronacyjnych wizerunków Marii na Rusi Koronnej w XVIII w.*, „BHS”, 57, 1995, s. 316–318.

³ AFP, ks. XVI, *Registra expensarum in quibus connotatur omnes expensa [...] ab A. 1753 ad 1783.*, s. 80. Treść zapiski zacytował już A. Bochnak, *Ze studiów nad rzeźbą lwowską w epoce rokoka*, Kraków 1931, s. 139 oraz Frazik, *op. cit.*, s. 322.

⁴ Z. Hornung, *Polejowski Piotr*, [w:] *PSB*, t. 27, Warszawa 1983, s. 291. Informacja o nieznanym dotąd dacie życia odnaleziona ostatnio przez Jakuba Sitę i Andrzeja Betleja. AGAD, Akta Zabuzzańskie, sygn. 758, Parafia katedralna we Lwowie. Zgony – pogrzeby 1763–1814, k. nlb., „1776, Aprilis 26 – Obiit Gen. D. Petrus Polejowski aetatis suae annorum circit 42”.

⁵ AFP, ks. XVI, s. 82, informację tę podają: Bochnak, *op. cit.*, s. 139 i Frazik, *op. cit.*, s. 322.

⁶ AFP, ks. XVI, s. 87, informację tę podają: Bochnak, *op. cit.*, s. 139 i Frazik, *op. cit.*, s. 322.

⁷ AFP, ks. XVI, s. 96, informację tę podają: Bochnak, *op. cit.*, s. 140 i Frazik, *op. cit.*, s. 322.

⁸ AFP, ks. XVI, s. 103, informację tę podają: Bochnak, *op. cit.*, s. 140 i Frazik, *op. cit.*, s. 322.